TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2008 m. lapkričio 25 d.*

Byloje C-455/06

dėl *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Nyderlandai) 2006 m. lapkričio 9 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2006 m. lapkričio 14 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

**Heemskerk BV,**

**Firma Schaap**

prieš

**Productschap Vee en Vlees,**

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts ir T. von Danwitz, teisėjai A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, J. Malenovský, J. Klučka (pranešėjas), A. Arabadjiev ir C. Toader,

* Proceso kalba: olandų.

generalinis advokatas Y. Bot,
posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2007 m. lapkričio 27 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos H. G. Sevenster ir C. ten Dam,

— Graikijos vyriausybės, atstovaujamos V. Kontolaimos, G. Kanellopoulos ir S. Papaioannou,

— Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos J. Fazekas,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos F. Erlbacher, T. van Rijn ir M. van Heezik,

susipažinęs su 2008 m. gegužės 6 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

**Sprendimą**

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1998 m. kovo 18 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 615/98, nustatančio išsamias reikalavimų skiriant eksporto grąžinamąsias išmokas taisykles, susijusias su gyvų galvijų gerove juos transportuojant (OL L 82, p. 19), 1991 m. lapkričio 19 d. Tarybos direktyvos 91/628/EEB dėl gyvūnų apsaugos juos vežant ir iš dalies keičiančios Direktyvas 90/425/EEB ir 91/496/EEB (OL L 340, p. 17), iš dalies pakeistos 1995 m. birželio 29 d. Tarybos direktyva 95/29/EB

(OL L 148, p. 52, toliau – Direktyva 91/628), 1999 m. balandžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 800/1999, nustatančio bendrąsias išsamias eksporto grąžinamųjų išmokų sistemos taikymo žemės ūkio produktams taisykles (OL L 102, p. 11), ir 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1254/1999 dėl bendro galvijienos rinkos organizavimo (OL L 160, p. 21) 33 straipsnio 9 dalies išaiškinimu.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčą tarp *Heemskerk BV* ir *Firma Schaap* bei *Productschap Vee en Vlees* (toliau – *Productschap*) dėl dalies eksporto grąžinamųjų išmokų, kurios, pastarojo nuomone, buvo nepagrįstai perverstos šioms dviem bendrovėms, grąžinimo.

## Teisinis pagrindas

*Bendrijos teisės aktai*

Reglamentas Nr. 1254/1999

3 Reglamentu Nr. 1254/1999 buvo panaikintas 1968 m. birželio 27 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 805/68 dėl bendro galvijienos rinkos organizavimo (OL L 148, p. 24).

4 Pagal Reglamento Nr. 1254/1999 33 straipsnio 9 dalies antrąją pastraipą grąžinamoji išmoka už gyvų gyvūnų eksportą išmokama tik tuo atveju, jei laikomasi Bendrijos teisės aktų dėl gyvūnų gerovės ir ypač dėl gyvūnų apsaugos juos vežant nuostatų.

Reglamentas Nr. 615/98

5 Reglamento Nr. 615/98 1 straipsnyje nustatyta:

„Eksporto grąžinamosios išmokos už gyvus galvijus, klasifikuojamus pagal KN kodą 0102 (toliau – galvijai), <…> skiriamos, jeigu transportuojant galvijus į pirmojo iškrovimo galutinės paskirties trečiojoje šalyje vietą laikomasi:

— Direktyvos 91/628/EEB ir

— šio reglamento nuostatų.“ (Neoficialus vertimas)

6 Pagal šio reglamento 2 straipsnį:

„1. Galvijus išvežti iš Bendrijos muitų teritorijos galima tik per tokius išvežimo punktus:

— Komisijos sprendimu gyvų kanopinių iš trečiųjų šalių veterinariniams patikrinimams atlikti patvirtintą pasienio patikrinimo postą,

arba

— valstybės narės nustatytą išvežimo punktą.

2. Išvežimo punkte oficialiai paskirtas veterinarijos gydytojas, laikydamasis (1996 m. gruodžio 17 d.) Tarybos direktyvos 96/93/EB (dėl gyvūnų ir gyvūninės kilmės produktų sertifikavimo; OL L 13, 1996, p. 28) nuostatų, patikrina ir patvirtina, ar:

— galvijai gali būti vežami Direktyvos 91/628/EEB nuostatų prasme,

— transporto priemonė, kuria galvijai išvežami iš Bendrijos muitų teritorijos, atitinka Direktyvos 91/628/EEB reikalavimus, ir

— buvo imtasi reikalingų galvijų priežiūros priemonių juos vežant pagal Direktyvos 91/628/EEB nuostatas.

3. Jeigu išvežimo punkto veterinarijos gydytojas mano, kad 2 dalies reikalavimų buvo laikytasi, jis tai patvirtina įrašydamas:

<…>

— Reglamento (EB) Nr. 615/98 2 straipsnyje numatyto patikrinimo rezultatai tinkami.

<…>“ (Neoficialus vertimas)

7 Reglamento Nr. 615/98 5 straipsnio 2, 3 ir 7 dalyse numatyta:

„2. Laikantis (1987 m. lapkričio 27 d. Komisijos) reglamento (EEB) Nr. 3665/87 (nustatančio bendrąsias išsamias eksporto grąžinamųjų išmokų sistemos taikymo žemės ūkio produktams taisykles; OL L 351, p. 1) 47 straipsnio pateiktos paraiškos eksporto grąžinamosioms išmokoms gauti per minėtame straipsnyje numatytą terminą turi būti papildytos įrodymais, kad buvo laikytasi 1 straipsnio reikalavimų.

Įrodoma pateikiant:

— tinkamai užpildytą 2 straipsnio 3 dalyje nurodytą dokumentą,

ir

— prireikus 3 straipsnio 2 dalyje numatytą ataskaitą.

<…>

3. Eksporto grąžinamoji išmoka nėra mokama už vežimo metu kritusius galvijus ar už galvijus, dėl kurių kompetentinga valdžios institucija, atsižvelgdama į 2 dalyje nurodytus dokumentus, 4 straipsnyje numatytas patikrinimo ataskaitas ir (arba) kitus jos turimus įrodymus apie (1) straipsnio nuostatų laikymąsi, mano, jog nebuvo laikytasi direktyvos dėl gyvūnų gerovės juos vežant nuostatų.

<…>

7. Jeigu išmokėjus grąžinamąją išmoką nustatoma, kad nebuvo laikytasi Bendrijos teisės aktų dėl gyvūnų apsaugos juos vežant, atitinkama išmokos suma, tam tikrais atvejais įskaitant 4 straipsnyje numatytą sumažinimą, laikoma išmokėta nepagrįstai ir yra išieškoma pagal Reglamento (EEB) Nr. 3665/87 11 straipsnio 3–6 dalių nuostatas.“ (Neoficialus vertimas)

Direktyva 91/628

8 Direktyvos 91/628 5 straipsnio A dalies 1 punkto a–c papunkčiuose numatyta:

„A. Valstybės narės užtikrina, kad:

1) bet kuris vežėjas:

a) yra:

<…>

ii) turintis leidimą vežti stuburinius gyvūnus vienoje iš teritorijų, nurodytų Direktyvos 90/675/EEB 1 priede, leidimą suteikus kompetentingai tos valstybės narės institucijai, arba, jeigu dalyvauja įmonė, įkurta trečiojoje šalyje, kompetentingai bet kurios Europos Sąjungos valstybės narės institucijai, esant raštiškam asmens, atsakingo už transporto įmonę, įsipareigojimui laikytis galiojančių Bendrijos veterinarijos teisės aktų reikalavimų.

<…>

b) neveža jokio gyvūno ar neleidžia, kad jis būtų vežamas, jeigu dėl vežimo gyvūnas būtų sužalotas ar kitaip be reikalo kentėtų;

c) šioje direktyvoje minimiems gyvūnams vežti naudoja transporto priemones, kurios užtikrina, kad laikomasi Bendrijos reikalavimų dėl gyvūnų saugos juos vežant <…>“

Nacionalinės teisės aktai

9 Bendrojo įstatymo dėl administracinės teisenos (*Algemene wet bestuutsrecht*) 8:69 straipsnis išdėstytas taip:

„1. *Rechtbank* (apylinkės teismas) priima sprendimą remdamasis ieškiniu, pateiktais dokumentais, išankstiniu tyrimu ir bylos nagrinėjimo per teismo posėdį rezultatais.

2. *Rechtbank* papildo teisinius pagrindus *ex officio*.

3. *Rechtbank* gali *ex officio* papildyti faktines bylos aplinkybes.“

**Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai**

10 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad 2000 m. sausio 25 d. kiekviena iš ieškovių pagrindinėje byloje deklaravo 300 veršingų telyčių eksportą į Maroką. Už šią operaciją jos pateikė paraiškas eksporto grąžinamosioms išmokoms gauti pagal Reglamentą Nr. 800/1999 ir jas gavo.

11 600 veršingų telyčių kartu su kitai įmonei priklausančių 40 veršingų telyčių tą pačią dieną Moerdijk (Nyderlandai) buvo pakrautos į su Airijos vėliava plaukiojantį laivą „M/S Irish Rose“ (toliau – laivas), siekiant jas transportuoti į Kasablanką (Marokas). Oficialiai paskirtas veterinarijos gydytojas, prižiūrėjęs pakrovimo operaciją, patvirtino, kad Reglamento Nr. 615/98 2 straipsnyje nustatyti reikalavimai įvykdyti.

12 Airijos valdžios institucijos yra išdavusios leidimą minėtu laivu transportuoti gyvūnus 986 $m^2$ plote.

13 Per patikrinimą, atliktą pagal 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 4045/89 dėl valstybių narių atliekamo sandorių, sudarančių Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo Garantijų skyriaus finansavimo sistemos dalį, patikrinimo ir panaikinantį Direktyvą 77/435/EEB (OL L 388, p. 18), ieškovių pagrindinėje byloje administracijos turimose bylose buvo rastas dokumentas, iš kurio, kaip teigiama, išplaukia, kad laivo gyvų gyvūnų vežimo pajėgumai buvo viršyti 111 galvijų. Bendrosios patikrinimų tarnybos atliktas išsamesnis tyrimas parodė, kad išvežimo punkte oficialiai paskirtas veterinarijos gydytojas visiškai nepatikrino, ar laikytasi pakrovimo tankumo normos, numatytos Direktyvos 91/628 priedo VI skyriuje. Remdamasi šiuo tyrimu ir galvijus kelionėje į Maroką lydėjusio asmens paaiškinimais,

minėta Bendrųjų patikrinimų tarnyba padarė išvadą, jog nebuvo laikytasi Direktyvoje 91/628 nustatytų galvijų gerovės juos vežant reikalavimų ir kad laivas akivaizdžiai buvo perkrautas.

14 2004 m. kovo 26 d. Sprendimais *Productschap* panaikino ieškovėms pagrindinėje byloje skirtas eksporto grąžinamąsias išmokas ir pareikalavo grąžinti jau išmokėtas sumas, padidintas 10 %. Be to, jis nurodė sumokėti įstatymo nustatytas palūkanas.

15 2004 m. balandžio 13 d. laiškais kiekviena ieškovė apskundė 2004 m. kovo 26 d. sprendimus.

16 2005 m. rugpjūčio 2 ir 25 d. Sprendimais *Productschap*, 2004 m. gegužės 6 d. išklausęs ieškoves pagrindinėje byloje, patvirtino savo nuomonę, jog grąžinamosios išmokos turi būti panaikintos ir grąžintos, tačiau sumažino išieškotinų sumų dydį. Manydamas, jog galvijai, viršijantys skaičių, kurį leidžiama transportuoti 986 $m^2$ plote, buvo vežti pažeidžiant Direktyvoje 91/628 nustatytas normas, tarp kurių yra ir normos, reglamentuojančios pakrovimo tankumą, *Productschap* nusprendė, kad gražinamoji išmoka turi būti panaikinta ir jos dalį, susijusią su pakrovimu, neatitinkančiu gyvūnų gerovės reikalavimų, reikia grąžinti.

17 Šiuo klausimu jis nurodė, kad, remiantis Direktyvos 91/628 priedo 47 punktu, vežant veršingas telyčias jūra pakrovimo norma yra 1,70775 $m^2$. Apskaičiuodamas, kiek galvijų buvo vežta pažeidžiant šią pakrovimo normą, jis padalijo patvirtintą laivo plotą, t. y. 986 $m^2$, iš vienam galvijui skirto ploto. Taip jis nustatė, kad eksportuojant laivu vežta 62 galvijais per daug.

18 *Productschap* išieškotiną ieškovių pagrindinėje byloje gautą grąžinamosios išmokos dalį apskaičiavo remdamasis šios išmokos dalimi, suteikta už galvijus, kurie vežti viršijant leistiną skaičių, atsižvelgdamas *au prorata* į jų dalį visame sandoryje. Taip apskaičiavus, kiekvienai ieškovei pagrindinėje byloje buvo nurodyta grąžinti išmokas už 29 galvijus. Pritaikius Reglamento Nr. 612/98 5 straipsnio 7 dalį, skaitomą kartu su to paties straipsnio 4 dalimi, skirta išmoka taip pat buvo sumažinta suma, atitinkančia išmokos, kuri buvo panaikinta, sumą.

19 Ieškovės pagrindinėje byloje dėl minėtų 2005 m. rugpjūčio 2 ir 25 d. Sprendimų pareiškė ieškinį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme. Savo ieškiniui pagrįsti jos nurodė keletą pagrindų. Iš esmės jos, pirma, remiasi oficialiai paskirto veterinarijos gydytojo išduoto sertifikato įrodomąja galia ir, antra, teigia, kad Airijos teisės aktuose nustatyta sąlyga, pagal kurią laivas galėjo vežti galvijus tik 986 $m^2$ plote, netaikoma vežimui iš Nyderlandų į Maroką.

20 Be to, iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad *College van Beroep voor het bedrijfsleven* nustatė kitų argumentų, kurie taip pat galėtų turėti įtakos pagrindinės bylos baigčiai. Tačiau kadangi šie argumentai nebuvo nurodyti šioje jo nagrinėjamoje byloje, nacionalinės proceso taisyklės draudžia į juos atsižvelgti. Iš Bendrojo įstatymo dėl administracinės teisenos 8:69 straipsnio išeitų, kad teismas ginčą sprendžia remdamasis tik šalių jam pateiktais ginčo elementais. Nors šio straipsnio 2 dalyje nurodoma, kad teismas *ex officio* papildo teisinius pagrindus, šią nuostatą reikėtų aiškinti taip, kad teismas teisiškai suformuluoja ieškovo ginčijant administracinį aktą nurodytus teisinius pagrindus. Reikėtų skirti pareigą *ex officio* papildyti šiuos pagrindus ir vertinimą, kurį teismas turi atlikti savo iniciatyva. Tokį vertinimą reikia atlikti tik tuomet, kai taikomos viešąją tvarką reglamentuojančios taisyklės, pavyzdžiui, susijusios su administracinių institucijų ir paties teismo įgaliojimais, taip pat nuostatos dėl priimtinumo.

21 Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar, remiantis Bendrijos teise, jis turi atsižvelgti į iš šios teisės kylančius argumentus, kuriais nesirėmė ieškovės pagrindinėje byloje.

22 Šiomis aplinkybėmis *College van Beroep voor het bedrijfsleven* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir Teisingumo Teismui pateikti šiuos prejudicinius klausimus:

„1. a) Ar administracinė institucija, nukrypdama nuo oficialiai paskirto veterinarijos gydytojo patvirtinimo, numatyto Reglamento <...> Nr. 615/98 2 straipsnio 2 dalyje, turi teisę nuspręsti, kad galvijų vežimas, su kuriuo susijęs oficialiai paskirto veterinarijos gydytojo patvirtinimas, neatitinka Direktyvos (91/628) reikalavimų?

b) Jeigu į pirmojo klausimo a punktą būtų atsakyta teigiamai:

Ar administracinei institucijai vykdant šią iš Bendrijos teisės išplaukiančią kompetenciją taikomi specialūs apribojimai ir, jeigu taip, kokie?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai:

Ar valstybės narės administracinė institucija, spręsdama, ar egzistuoja teisė gauti grąžinamąją išmoką, pavyzdžiui, Reglamento <…> Nr. 800/1999 numatytais atvejais, į klausimą, ar vežant gyvus galvijus laikytasi Bendrijos teisės aktų dėl gyvūnų gerovės, turi atsakyti remdamasi atitinkamoje valstybėje narėje galiojan-

čiais reikalavimais, ar laivo, kuriuo pervežami gyvi galvijai, vėliavos valstybės, kuri yra išdavusi leidimą šiam laivui, reikalavimais?

3. Ar Bendrijos teisė įpareigoja *ex officio* išnagrinėti pagrindus, nurodytus remiantis Reglamentu <…> Nr. 1254/1999 ir Reglamentu <…> Nr. 800/1999, t. y. pagrindus, kurie peržengia nacionaliniam teismui pateikto išspręsti ginčo ribas?

4. Ar Reglamento <…> Nr. 1254/1999 33 straipsnio 9 dalyje esanti sąvoka „laikomasi Bendrijos teisės aktų dėl gyvūnų gerovės“ turi būti suprantama taip, kad nustačius, jog pervežant gyvus gyvūnus laivas buvo pakrautas taip, kad buvo viršytas remiantis gyvūnų gerovės reikalavimais leidžiamas šio laivo pakrovimas, Bendrijos nuostatų nesilaikyta tik to gyvūnų skaičiaus atžvilgiu, kuriuo viršijamas leistinas pakrovimas, ar vis dėlto reikia manyti, kad šių nuostatų nesilaikyta visų vežamų gyvų gyvūnų atžvilgiu?

5. Ar, siekiant veiksmingai taikyti Bendrijos teisę, tai reiškia, kad, atliekant patikrinimą *ex officio* pagal Bendrijos teisės nuostatas, neturi būti atsižvelgta į Nyderlandų administracinio proceso teisėje įtvirtintą principą, pagal kurį ieškinį pareiškęs asmuo negali atsidurti nepalankesnėje padėtyje, palyginti su ta, kurioje būtų buvęs, jeigu jo nebūtų pareiškęs?“

**Dėl prejudicinių klausimų**

*Dėl pirmojo klausimo*

23 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamentas Nr. 615/98, būtent jo 1 straipsnis bei 5 straipsnio 3 ir 7 dalys, turi būti aiškinami taip, kad eksporto grąžinamųjų išmokų srityje kompetentinga nacionalinė valdžios institucija turi teisę nuspręsti, jog galvijai buvo vežami nesilaikant Direktyvos 91/628 nuostatų, nors pagal šio reglamento 2 straipsnio 3 dalį oficialiai paskirtas veterinarijos gydytojas patvirtino, kad šis vežimas atitiko šios direktyvos nuostatas. Atsakius teigiamai, jis pageidauja sužinoti, ar šios institucijos kompetencijai taikomi kokie nors apribojimai.

24 Reikia priminti, kad, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 615/98 1 straipsnio ir 5 straipsnio 3 dalies formuluotę, Direktyvos 91/628 nuostatų laikymasis yra sąlyga tam, kad būtų sumokėtos eksporto grąžinamosios išmokos. Pagal to paties reglamento 5 straipsnio 1 ir 2 dalis eksportuotojas turi įrodyti, kad eksporto grąžinamajai išmokai gauti nustatytos sąlygos yra įvykdytos. Reikia pabrėžti, kad eksportuotojas, norėdamas gauti eksporto grąžinamąsias išmokas, turi valstybės narės, kurioje buvo priimta deklaracija, kompetentingoms valdžios institucijoms įrodyti, kad buvo laikytasi šio reglamento 1 straipsnio bei minėtos direktyvos nuostatų, pateikdamas šio reglamento atitinkamai 2 straipsnio 3 dalyje ir 3 straipsnio 2 dalyje nurodytus dokumentus. Tarp šių dokumentų yra ir oficialiai paskirto veterinarijos gydytojo sertifikatas.

25 Kalbant apie tokių dokumentų įrodomąją galią, pažymėtina, jog Teisingumo Teismas nusprendė, kad minėti eksportuotojo pateikti dokumentai, kaip matyti iš Reglamento Nr. 615/98 3 ir 5 straipsnių tikslo, nėra nenuginčijamas šio reglamento 1 straipsnio ir Direktyvos 91/628 laikymosi įrodymas. Iš tikrųjų šio įrodymo pakanka, tik kai kompetentinga valdžios institucija neturi kitų įrodymų, kuriais remdamasi ji galėtų nuspręsti, kad nesilaikyta minėtos direktyvos reikalavimų. Šį aiškinimą patvirtina to paties 5 straipsnio 3 dalies formuluotė, pagal kurią kompetentinga valdžios institucija gali nemokėti eksporto grąžinamųjų išmokų už gyvūnus, kurių atžvilgiu ji, atsižvelgdama į minėto 5 straipsnio 2 dalyje nurodytus dokumentus, šio reglamento 4 straipsnyje nurodytą patikrinimo ataskaitą ir (arba) kitus jos turimus įrodymus apie minėto reglamento 1 straipsnio nuostatų laikymąsi, mano, jog nebuvo laikytasi Direktyvos 91/628 (žr. 2008 m. kovo 13 d. Sprendimo *Viamex Agrar Handel*, C-96/06, Rink. p. I-1413, 34 ir 35 punktus).

26 Neatsižvelgdama į tai, kad eksportuotojas pagal Reglamento Nr. 615/98 5 straipsnio 2 dalį pateikė oficialiai paskirto veterinarijos gydytojo išduotą sertifikatą, kompetentinga valdžios institucija gali nuspręsti, jog eksportuotojas nesilaikė nei šio reglamento 1 straipsnio, nei Direktyvos 91/628 nuostatų, su sąlyga, kad visų pirma įvykdytos šio reglamento 5 straipsnio 3 dalyje nustatytos sąlygos (minėto sprendimo *Viamex Agrar Handel* 36 punktas).

27 Kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 51 punkte, reikia manyti, kad ši logika, pagal kurią kompetentinga valdžios institucija, neatsižvelgdama į eksportuotojo pateiktus dokumentus, gali nuspręsti nemokėti grąžinamosios išmokos, taip pat taikoma tuo atveju, kai grąžinamoji išmoka pastarajam jau buvo sumokėta.

28 Kitoks aiškinimas reikštų, jog Reglamento Nr. 615/98 5 straipsnio 7 dalis, įtvirtinanti, kad jeigu išmokėjus grąžinamąją išmoką nustatoma, jog buvo nesilaikyta Bendrijos

teisės aktų dėl gyvūnų apsaugos juos vežant, grąžinamoji išmoka yra išieškoma pagal Reglamento Nr. 3665/87 11 straipsnio 3–6 dalių nuostatas, ir Reglamente Nr. 4045/89 nurodyti vėliau atliekami patikrinimai taptų neveiksmingi.

29 Dėl klausimo, ar tokiai kompetencijai taikomi kokie nors apribojimai, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad Reglamento Nr. 615/98 5 straipsnis negali būti aiškinamas kaip leidžiantis kompetentingai valdžios institucijai savavališkai laikyti abejotinais eksportuotojo kartu su paraiška skirti eksporto grąžinamąsias išmokas pateiktus įrodymus. Iš tiesų kompetentingos valdžios institucijos diskrecija nėra neribota, nes jos ribos apibrėžtos minėtame 5 straipsnyje. Ši diskrecija konkrečiai ribojama šios valdžios institucijos turimos informacijos pobūdžiu ir įrodomąja galia (žr. minėto sprendimo *Viamex Agrar Handel* 38 punktą).

30 Teisingumo Teismas nurodė, jog kompetentinga valdžios institucija, taikydama Reglamento Nr. 615/98 5 straipsnio 3 dalį, turi remtis objektyviais ir konkrečiais įrodymais, susijusiais du gyvūnų gerove, galinčiais patvirtinti, kad eksportuotojo su paraiška skirti eksporto grąžinamąsias išmokas pateikti dokumentai neleidžia įrodyti Direktyvos 91/628 nuostatų laikymosi vežant gyvūnus, o eksportuotojas prireikus turi įrodyti, kodėl kompetentingos valdžios institucijos įrodymai, kuriais grindžiamas šio reglamento ir šios direktyvos nesilaikymas, yra nereikšmingi (minėto sprendimo *Viamex Agrar Handel* 41 punktas).

31 Teisingumo Teismas nusprendė, jog bet kuriuo atveju kompetentinga valdžios institucija privalo motyvuoti savo sprendimą, nurodydama priežastis, dėl kurių ji nusprendė, kad eksportuotojo pateikti įrodymai neleidžia daryti išvados, jog buvo laikytasi Direktyvos 91/628 nuostatų. Tam minėta valdžios institucija turi atlikti objektyvų eksportuotojo jai pateiktų dokumentų vertinimą bei įrodyti, jog informacija,

kuria grindžia savo išvadą, kad eksportuotojo jai pateikti dokumentai negali įrodyti atitinkamų šios direktyvos nuostatų laikymosi, yra tinkama (minėto sprendimo *Viamex Agrar Handel* 42 punktas).

32 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamentas Nr. 615/98, būtent jo 1 straipsnis bei 5 straipsnio 3 ir 7 dalys, turi būti aiškinami taip, kad eksporto grąžinamųjų išmokų srityje kompetentinga nacionalinė valdžios institucija turi teisę nuspręsti, jog galvijai buvo vežami nesilaikant Direktyvos 91/628 nuostatų, nors pagal to paties reglamento 2 straipsnio 3 dalį oficialiai paskirtas veterinarijos gydytojas patvirtino, kad šis vežimas atitiko šios direktyvos nuostatas. Tam, kad padarytų šią išvadą, minėta valdžios institucija turi remtis objektyviais įrodymais, susijusiais su šių galvijų gerove, galinčiais sukelti abejonių dėl eksportuotojo pateiktų dokumentų, o pastarasis tokiu atveju turi įrodyti, jog kompetentingos valdžios institucijos pateikti įrodymai, kad nebuvo laikytasi Direktyvos 91/628, yra netinkami.

*Dėl antrojo klausimo*

33 Savo antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės prašo patikslinti, ar eksporto valstybės narės valdžios institucija, spręsdama, ar egzistuoja teisė gauti grąžinamąją išmoką Reglamento Nr. 800/1999 numatytais atvejais, ir norėdama įvertinti, ar buvo laikytasi Bendrijos nuostatų dėl gyvūnų gerovės juos vežant, turi atsižvelgti į laivo plotą, remdamasi šioje valstybėje narėje galiojančiomis normomis, ar į plotą, kuris nurodytas išduodant leidimą pagal laivo vėliavos valstybėje narėje galiojančias normas.

34 Šiuo atžvilgiu svarbu priminti, kad abi, eksporto valstybė ir laivo vėliavos valstybė, yra Europos Sąjungos valstybės narės.

35 Dėl bendro laivo ploto, kuris gali būti skirtas vežti gyvūnus, reikia konstatuoti, kad Direktyvoje 91/628 šiuo klausimu nėra jokios aiškios nuostatos.

36 Tokiomis aplinkybėmis, darant prielaidą, jog laivo vėliavos valstybės narės kompetentinga valdžios institucija išdavė leidimą tam tikram plotui, reikia manyti, kad leidime nurodytas plotas reiškia laivo plotą, kuriame užtikrinama galvijų gerovė. Iš tikrųjų akivaizdu, jog, norėdama suteikti leidimą, kompetentinga valdžios institucija neišvengiamai turi atlikti išsamesnį patikrinimą tam, kad galėtų apskaičiuoti bendrą naudingą laivo plotą, kur gali būti užtikrinta galvijų gerovė juos vežant.

37 Todėl eksporto valstybės narės kompetentinga valdžios institucija, norėdama įvertinti, ar galvijai buvo vežami laivu laikantis Direktyvos 91/628 nuostatų dėl gyvūnų gerovės, turi atsižvelgti į šį naudingą plotą.

38 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad kai laivo vėliavos valstybė narė išdavė leidimą vežti gyvūnus tam tikrame laivo plote, eksporto valstybės narės kompetentinga valdžios institucija, norėdama įvertinti, ar buvo laikytasi Bendrijos nuostatų dėl gyvūnų gerovės juos vežant, turi remtis šiuo leidimu.

*Dėl ketvirtojo klausimo*

39 Savo ketvirtuoju klausimu, kurį reikia išnagrinėti prieš trečiąjį ir penktąjį klausimus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Reglamento Nr. 1254/1999 33 straipsnio 9 dalyje esanti „Bendrijos teisės aktų dėl gyvūnų gerovės laikymosi“ sąvoka turi būti aiškinama taip, kad nustačius, jog vežant galvijus nebuvo laikytasi Direktyvos 91/628 priedo VI skyriaus 47 punkto B papunktyje numatytų Bendrijos reikalavimų dėl pakrovimo tankumo, reikia daryti išvadą, kad šių nuostatų nesilaikyta visų vežamų gyvų galvijų atžvilgiu.

40 Pagal šios direktyvos priedo VI skyriaus 47 punkto B papunktį kiekvienam gyvūnui skirtas pakrovimo tankumas vežant jūra yra nustatytas kvadratiniais metrais.

41 Todėl, kaip nurodė generalinis advokatas savo išvados 74 punkte, jei bendras gyvūnams vežti laive skirtas plotas, padalytas iš faktiškai vežtų gyvūnų skaičiaus, neatitinka Direktyvos 91/628 priedo VI skyriaus 47 punkto B papunktyje numatyto ploto vienam gyvūnui, reikia laikyti, kad Bendrijos normų dėl pakrovimo tankumo nebuvo laikytasi nė vieno gyvūno atžvilgiu. Iš tikrųjų aišku, kad jei viršijamas leistinas pakrovimo tankumas, kiekvienam gyvūnui skirtas plotas sumažėja, nes laive yra didesnis nei leidžiama šiomis normomis gyvūnų skaičius.

42 Be to, reikia nurodyti, kad laivo perkrovimas iš esmės daro poveikį visiems gyvūnams, nes dėl to apribojama pastarųjų galimybė fiziškai judėti, sumažėja jų patogumui būtinas

plotas, padidėja rizika, kad šie gyvūnai susižeis bei vežimo sąlygos taps varginančios visiems transportuojamiems gyvūnams, o ne tik tiems, kurie vežami viršijant leistiną skaičių.

43 Šiomis aplinkybėmis į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti, jog Reglamento Nr. 1254/1999 33 straipsnio 9 dalyje esanti „Bendrijos teisės aktų dėl gyvūnų gerovės laikymosi“ sąvoka turi būti aiškinama taip, kad nustačius, jog vežant gyvūnus nebuvo laikytasi Direktyvos 91/628 priedo VI skyriaus 47 punkto B papunktyje numatytų Bendrijos reikalavimų dėl pakrovimo tankumo, iš principo reikia padaryti išvadą, kad šių nuostatų nesilaikyta visų vežamų gyvų gyvūnų atžvilgiu.

*Dėl trečiojo ir penktojo klausimų*

44 Savo trečiuoju ir penktuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Bendrijos teisė įpareigoja nacionalinį teismą *ex officio* išnagrinėti pagrindus, nurodytus remiantis Reglamentu Nr. 1254/1999 ir Reglamentu Nr. 800/1999, t. y. pagrindus, kurie peržengia ginčo ribas, jei taip nagrinėjant nebūtų atsižvelgta į Nyderlandų teisėje įtvirtintą principą, pagal kurį ieškinį pareiškęs asmuo negali atsidurti nepalankesnėje padėtyje, palyginti su ta, kurioje būtų buvęs, jeigu nebūtų jo pareiškęs (*reformatio in pejus* draudimo principas).

45 *College van Beroep voor het bedrijfsleven* nurodo, kad remiantis Bendrojo įstatymo dėl administracinės teisenos 8:69 straipsniu iš principo jis negali atsižvelgti į argumentus, kurie peržengia šalių jam pateikto spręsti ginčo ribas. Be to, jis pabrėžia, kad jei Bendrijos teisė jį įpareigotų *ex officio* nurodyti pagrindus, susijusius su Reglamentais Nr. 1254/1999 ir Nr. 800/1999, tai galėtų prieštarauti Nyderlandų administracinėje teisėje nustatytai procedūrinei taisyklei dėl *reformatio in pejus* draudimo, pagal kurią

ieškinį pareiškęs asmuo negali atsidurti nepalankesnėje padėtyje, palyginti su ta, kurioje būtų buvęs, jeigu nebūtų jo pareiškęs. Iš tikrųjų jis neatmeta galimybės, kad jei bus atsižvelgta į šiuos reglamentus, gali atsirasti daugiau pareigų ieškovėms pagrindinėje byloje.

46 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad Bendrijos teisė negali įpareigoti nacionalinio teismo *ex officio* taikyti Bendrijos nuostatą, jei dėl to būtų pažeistas nacionalinėje proceso teisėje įtvirtintas *reformatio in pejus* draudimo principas.

47 Iš tiesų tokia pareiga pažeistų ne tik teisės gynybą, teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principus, kuriuos šiuo draudimu siekiama apsaugoti, bet taip pat gali kilti rizika, kad asmuo, pareiškęs ieškinį dėl jo nenaudai priimto akto, dėl tokio ieškinio atsidurs nepalankesnėje padėtyje, palyginti su ta, kurioje būtų buvęs, jeigu nebūtų jo pareiškęs.

48 Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta, į trečiąjį ir penktąjį klausimus reikia atsakyti taip: Bendrijos teisė neįpareigoja nacionalinio teismo *ex officio* taikyti Bendrijos nuostatą, jei dėl to nebūtų atsižvelgta į atitinkamoje nacionalinėje teisėje įtvirtintą *reformatio in pejus* draudimo principą.

**Dėl bylinėjimosi išlaidų**

49 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. **1998 m. kovo 18 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 615/98, nustatantis išsamias reikalavimų skiriant eksporto grąžinamąsias išmokas taisykles, susijusias su gyvų galvijų gerove juos transportuojant, būtent jo 1 straipsnis bei 5 straipsnio 3 ir 7 dalys, turi būti aiškinami taip, kad eksporto grąžinamųjų išmokų srityje kompetentinga nacionalinė valdžios institucija turi teisę nuspręsti, jog galvijai buvo vežami nesilaikant 1991 m. lapkričio 19 d. Tarybos direktyvos 91/628/EEB dėl gyvūnų apsaugos juos vežant ir iš dalies keičiančios direktyvas 90/425/EEB ir 91/496/EEB, iš dalies pakeistos 1995 m. birželio 29 d. Tarybos direktyva 95/29/EB, nuostatų, nors pagal to paties reglamento 2 straipsnio 3 dalį oficialiai paskirtas veterinarijos gydytojas patvirtino, kad šis vežimas atitiko šios direktyvos nuostatas. Tam, kad padarytų šią išvadą, minėta valdžios institucija turi remtis objektyviais įrodymais, susijusiais su šių galvijų gerove, galinčiais sukelti abejonių dėl eksportuotojo pateiktų dokumentų, o pastarasis tokiu atveju turi įrodyti, jog kompetentingos valdžios institucijos pateikti įrodymai, kad nebuvo laikytasi Direktyvos 91/628, iš dalies pakeistos Direktyva 95/29, yra netinkami.**

2. **Kai laivo vėliavos valstybė narė išdavė leidimą vežti gyvūnus tam tikrame laivo plote, eksporto valstybės narės kompetentinga valdžios institucija, norėdama**

**įvertinti, ar buvo laikytasi Bendrijos nuostatų dėl gyvūnų gerovės juos vežant, turi remtis šiuo leidimu.**

3. **1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1254/1999 dėl bendro galvijienos rinkos organizavimo 33 straipsnio 9 dalyje esanti „Bendrijos teisės aktų dėl gyvūnų gerovės laikymosi“ sąvoka turi būti aiškinama taip, kad nustačius, jog vežant gyvūnus nebuvo laikytasi Direktyvos 91/628, iš dalies pakeistos Direktyva 95/29, priedo VI skyriaus 47 punkto B papunktyje numatytų Bendrijos reikalavimų dėl pakrovimo tankumo, iš principo reikia padaryti išvadą, kad šių nuostatų nesilaikyta visų vežamų gyvų gyvūnų atžvilgiu.**

4. **Bendrijos teisė neįpareigoja nacionalinio teismo *ex officio* taikyti Bendrijos nuostatą, jei dėl to nebūtų atsižvelgta į atitinkamoje nacionalinėje teisėje įtvirtintą *reformatio in pejus* draudimo principą.**

Parašai.